

ČO KEBY BOH BOL JEDNÝM Z NÁS

Evanjelium podľa Matúša 25, 31 – 46:

³¹ Keď príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, vtedy zasadne na trón svojej slávy. ³² Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy. On oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov. ³³ Ovce si postaví napravo a capov naľavo. ³⁴ Potom kráľ povie tým po pravici: „Podťe, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je vám pripravené od založenia sveta. ³⁵ Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma, ³⁶ bol som nahý a priodeli ste ma, bol som chorý a navštívili ste ma, bol som vo väzení a prišli ste za mnou.“ ³⁷ Vtedy mu povedia spravodliví: „Pane, kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? ³⁸ Kedy sme ťa videli ako cudzinca a prichýlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? ³⁹ Kedy sme ťa videli chorého alebo vo

väzení a prišli sme za tebou?` ⁴⁰ Kráľ im odpovie: „Amen, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ ⁴¹ Potom povie aj tým po ľavici: „Odídte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom.“ ⁴² Lebo som bol hladný a nedali ste mi jesť, bol som smädný a nedali ste mi piť, ⁴³ prišiel som ako cudzinec a neprichýlili ste ma, bol som nahý a nepriodeli ste ma, bol som chorý a vo väzení a nenavštívili ste ma.“ ⁴⁴ Vtedy mu aj oni odpovedia: „Pane, kedy sme ťa videli hladného alebo smädného, alebo ako cudzinca, alebo nahého, alebo chorého, alebo vo väzení a neposlúžili sme ti?“ ⁴⁵ Tu im on odpovie: „Amen, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste neurobili.“ ⁴⁶ A títo pôjdu do večného trápenia, ale spravodliví do večného života.

Keď som bol na základnej škole, v Srbsku na televízii chodil seriál s názvom „Joan z Arkádie.“ Seriál sledoval stredoškolačku Joan, ktorej sa pravidelne zjavoval Boh, ktorý jej dáva rôzne úlohy a viedol ju často divnými spôsobmi, aby v konečnom dôsledku pomohla niekomu, kto to potrebuje.

No Boh sa Joane nezjavuje vždy rovnakým spôsobom, ale zakaždým ju osloví v inej ľudskej podobe - niekedy ako malé dieťa, ako chlapec či dievča v jej veku, postaršie dámy či náhodní okoloidúci... Boh k Joan prichádza vždy ako úplný cudzinec. Titulná pieseň tohto seriálu niesla názov „One of us“ a teraz urobím niečo, čo určite obanujem po službách, a skúsím Vám zaspievať jej refrén:

**„What if God was one of us
Just a slob like one of us
Just a stranger on the bus
Tryna make his way
home?“**

V preklade:

**„Čo keby Boh bol
jedným z nás?
Len cudzinec v autobuse,
ktorý sa snaží dostať
domov?“**

Čo keby Boh bol jedným z nás? Zakaždým, keď počujem túto pieseň, tak mi napadne myšlienka, že

**Podľa kresťanskej zvesti
Boh je jedným z nás -
Boh sa stal človekom,
prišiel k nám. Vtelil sa a
stal sa jedným z nás. Boh
má tvár Ježiša a vidieť
Ježiša znamená vidieť**

**Boha – spoznať Ježiša
znamená spoznať Boha,
spoznať Jeho srdce, Jeho
charakter, Jeho lásku,
Jeho spravodlivosť, Jeho
milosť.**

No v dnešnom kázňovom texte sa dočítame, že Ježiš k nám prichádza aj inak a prichádza neustále. Aj dnes. Prichádza k nám v chudobných, hladných, smädných, v cudzincoch, väznoch, v nahých. Ježiš k nám prichádza v bezdomovcoch, v alkoholikoch, v tých zotročených v hriechoch, v závislostiach, v slabostiach. Ježiš k nám prichádza v eunuchoch, v tých, ktorí sú spoločnosťou odmietaní a vytláčaní na okraj. Ježiš k nám prichádza v chorých, postihnutých. Ježiš k nám prichádza v tých, ktorých je ťažko milovať, ktorí majú

ťažkú povahu, ktorí sú otravní. Ježiš k nám prichádza v tých, ktorí majú inú farbu pleti, inú kultúru, nesprávne teologické názory. Ježiš k nám prichádza v cudzincoch, ktorí potrebujú pomoc. Ježiš prichádza ako cudzinec, skrytý v tvári iného človeka.

Zaujímavé, že keď počujeme toto Ježišovo podobenstvo, často sa identifikujeme ako tí spasitelia. Ako keby sme boli spasení skrze našich skutkov lásky. Keď nachováme hladného, nasýtime smädného, zaodieme nahého, prijmemo cudzincov a navštívime uväzneného, my sa vnímame ako tí spasitelia, ako tí, ktorí zachraňujú tých núdznych. My sme „the good guys.“ Ale všimnime si, že v texte Ježiš nie je ten, ktorý chová, sýti, navštevuje, zaodieva. Nie, Ježiš sa v texte identifikuje s tými, ktorí sú v núdzi. Ježiš je, slovami titulnej piesne Joan z Arkádie: „just a stranger on the bus trynna make his way home.“ A tak Ježiš, ako zvykne naprieč Novej zmluvy, otáča na hlavu naše očakávania a naše predporozumenia. Ukazuje nám, že v skutkoch milosrdenstva to nie sme my, ktorí sme Spasitelia. Nie. My sme tí zachraňovaní.

Skrze prijatie cudzinca, prijímame Ježiša, nášho Spasiteľa. A cez toto prijatie, tento akt viery, nás Duch Kristov premieňa – zachraňuje nás od našej pýchy, od našej sebestačnosti, od našej sebeckosti, našich predsudkov, zatvrdenosti nášho srdca.

V aktoch lásky my nie sme tí hrdinovia, tí záchrancovia, spasitelia – cez tieto skutky lásky sme zachraňovaní my. Ježiš v nás vypaľuje našu nenávisť, strach alebo nepríjemné pocity z toho druhého, z toho iného, inakšieho.

V gréčtine sa strach z iného volá xenofóbia – z gréckeho „xenos“, čo znamená „cudzinec“, a „fobia“, čo znamená „strach“. Naopak, slovo pre „pohostinnosť“ je philoxenia, zo slov „philia“ – priateľská láska – a znovu „xenos“, „cudzinec.“ Priateľstvo či láska k cudzincovi, k inému, k hostovi. A práve pohostinnosť, láska k cudzincovi, k tomu inému, prijatie iného, je to, k čomu nás Písmo neustále pozýva.

V starozmluvnom čítaní, ktoré dnes zaznelo na službách Božích, sme počuli

o Abrahámovom pohostení troch ľudí. Troch anjelov. Túto epizódu v knihe Genezis môžete vidieť aj na ikonách, ktoré sa nachádzajú na oltári. V známom znázornení od Rubleva sú títo traja cudzinci, ktorých Abrahám prijal, znázornení ako osoby Trojice. Prijatím cudzincov Abrahám prijal samotného Boha. Ako hovorí aj jedno srbské porekadlo: „Gost u kući, Bog u kući.“ „Host v dome, Boh v dome.“

Na druhej strane, Sodoma a Gomora, napriek svojej rozkoši a bohatstve, sa rozhodli pre opačný postoj srdca. „Hľa, toto bola vina tvojej sestry Sodomy:“ hovorí prorok Ezechiel: „mala pýchu, presýtenosť chlebom a bezstarostný pokoj i so svojimi dcérami, ale biednemu a chudobnému ruku nepodala.“ Namiesto pohostinnosti sa rozhodli pre znásilnenie, násilie, odmietnutie, pre strach z cudzincov. Rozhodli sa pre xenofóbiu. Rozhodli sa odmietnuť nielen cudzincov, ale odmietnuť samotného Ježiša.

A práve pohostinnosť je to, k čomu nás Boh povoláva. Ako nám hovorí list Židom: „Nezabúdajte na pohostinnosť, lebo ňou niektorí - nevedomky -

pohostili už anjelov. Pamätajte na väzňov, akoby ste boli s nimi väznení, a na trpiacich, veď aj vy ste v tele." Podobne aj apoštol Pavel v liste Rímskym vyzýva: "Voči cudzím buďte pohostinní." (R 12, 13) Roháčkov preklad to vyjadruje ešte krajšie a intenzívnejšie: buďte "za pohostinnosťou sa ženúci." (R 12, 13) Žeňte sa za pohostinnosťou!

Pohostinnosť bola práve Ježišova misia, keď stoloval s tými, s ktorými nikto iní nechcel stolovať. Pohostinnosť bola modus operandi, základným spôsobom fungovania rannej cirkvi, ktorá prijímala ženy, eunuchov, otrokov, deti, ľudí z tých najnižších tried spoločnosti. A práve pre túto ich radikálnu pohostinnosť k tým najslabším a najutlačanejšími cirkev rástla.

Lebo si všímali tých, ktorých si nikto nevšímal.

Ježiš nás povoláva k pohostinnosti, lebo práve v stretnutí sa s tým druhým sa ten druhý, ten iný, stáva akoby sviatosťou – viditeľným znakom Ježišovej

prítomnosti – cez ktorého prijímame Božiu milosť, podobne ako aj skrze Večeru Pánovu a počúvanie slova Božieho. Duch skrze toho druhého premieňa našu „xenofóbiu“ – náš strach od toho iného – na „philoxeniu“ – priateľstvo k inému. A cez toho iného, na priateľstvo s Kristom.

Ako hovorí cirkevný otec Ján Zlatoustý: „Bohatí existujú kvôli chudobným. Chudobní existujú kvôli spáse bohatých.“

Ježiš sa práve identifikuje s tými slabými, chudobnými, utlačanými, s niktošmi spoločnosti.

Vieme si predstaviť, že aké toto bolo radikálne v porovnaní s hocíjakým iným náboženským konceptom v staroveku? Boh, alebo teda božstvo, sa v iných nábožensko-spoločenských systémoch zjavoval práve v panovníkoch, v kráľoch, faraónoch, ktorí, v očiach ľudí, mali božský pôvod, boli božstvom na zemi.

No skutočný Boh prichádza ako malé, bezbranné dieťaťko v bežnej rodine. Stoluje s vydedencami spoločnosti. Zomiera na kríži ako ten najhorší zločinec. A identifikuje sa práve s týmito maličkými.

A práve cez nich nás stretáva a ponúka svoju milosť. A tak sa akt lásky a pohostinnosti k tým núdznym stáva aktom viery v Ježiša Krista. Ako sa spieva v muzikály Bedári: „Milovať druhého človeka znamená vidieť tvár Boha.“

Jeden z najväčších hviezd country hudby, Johnny Cash, bol veľmi zbožným, no problémovým nasledovníkom Ježiša Krista. Cash v detstve videl svojho brata, svojho najlepšieho kamaráta, zomrieť kým pracoval s nechránenou stolnou pílou. Cash bol rozvedený. Celý život bojoval so závislosťou a depresiou. Napriek tomu, že zakaždým sľuboval, že sa polepší (a napísal o tom aj pieseň!), neustále upadal do cudzoložstva. Celý život aktívne bojoval so svojimi démonmi. Bol si vedomý svojej slabosti, svojej hriešnosti. O sebe hovoril ako o najväčšom hriešnikovi zo všetkých. Ale práve toto mu pomohlo uvedomiť si veľkosť Božej milosti. Práve toto mu pomohlo mať aj dlhšie alebo kratšie periódy triezvosti. Ale spomínam ho práve preto, že Johnny Cash nebol tým klasickým, tradičným, uhladeným, usporiadaným vzorom kresťana. Ale jeho slabosť, jeho úsilie a boj so sebou, a uvedomenie si veľkosti Božej

milosti a Božej pohostinnosti ho viedlo k pohostinnosti, k spolicíteniu so všetkými trpiacimi a zlomenými. Johnny Cash mal veľké srdce a lásku pre väzňov, hrával vo väzniciach a záležalo mu na tom, aby sa ľudia na väzňov pozerali ako na ľudí. Cez svoje gospelové country piesne väzňom zvestoval o Božej milosti. A práve tam, vo väznici, na tom beznádejnom mieste plného vrahov a kriminálnikov, videl neúprimnejšiu vieru. Lebo väzni nič iné ako Ježiša už v živote nemali. Johnny Cash vysvetlil, že počas svojich koncertov vo väznici neustále premýšľal o tom, že stačil jeden životný obrat, a mohol skončiť „tam dolu“ a počúvať koncert spolu s väzňami. Jeden malý životný obrat, a aj my môžeme skončiť ako tí hladní, smädní, ako cudzinci, utečenci, nahí, uväznení, chorí.

Johnny Cash si celý svoj dospelý život obliekal iba čierne, ako symbol jeho identifikácie s chudobnými a utláčanými sveta. Ako symbol rebélie proti status quo, ktoré vyzdvihuje bohatých a slávnych, a pozerá sa povýšenecky na tých slabých. Vo svojej piesni „Man in Black“ Cash spieval:

**I wear the black for the
poor and the beaten down
Livin' in the hopeless,
hungry side of town
I wear it for the prisoner
who is long paid for his
crime
But is there because he's a
victim of the times**

(Nosím čiernu farbu pre chudobných a utláčaných, ktorí žijú v beznádejnej, hladujúcej časti mesta. Nosím ju pre väzňov, ktorí už dávno zaplatili za svoje zločiny, ale sú tam, lebo sú obeťami doby.)

Johnnyho uvedomenie si ohromnosti a bezodnosti Božej lásky, milosti a prijatia, Božej pohostinnosti, ho viedla k pohostinnosti k tým, na ktorých sa všetci už vykašľali a zabudli.

Pohostinnosť je však ťažká. Ako spieval Jim Morrison z kapely Doors: „People are strange, when you're a stranger, faces look ugly when you're alone.“ V preklade: „Ľudia sú divní, keď ste cudzinec, tváre vyzerajú škaredo, keď ste sami.“

Bezdomovci zapáchajú.

Cudzinci sú zvláštni. Možno jedia s rukami, možno jedia s otvorenými ústami. Možno

sú príliš hlasní, nudní, otravní.

Chorí a postihnutí nám pripomínajú našu vlastnú smrteľnosť, krehkosť. Možno nám je to nepríjemné, nevieme ako sa správať.

Väzni nás znepokojujú – väznica je temným miestom, často miestom beznádeje, násilia.

Iní ľudia možno majú nesprávne politické a spoločenské názory. Možno nežijú tak ako by mali. Možno trpia závislosťou. Možno majú duševné problémy, ktoré pre iných vedú byť často otravné.

**No práve v týchto ľuďoch
k nám prichádza Ježiš.
Každý jeden z nich,
nezávisle od ich názorov,
presvedčení, od ich
hriechov, národností,
orientácie, závislosti,
zdravotného stavu,
spoločenského
postavenia – každý jeden
z nich nesie Boží obraz.
Každý jeden je stvorený
a milovaný Bohom a pre
každého jedného Kristus
vyliat svoju svätú krv.**

V podobenstve o poslednom súde sa zatratení spytujú

Ježiša: „Kedy sme ťa videli a neposlúžili sme ti?“

A Ježiš odpovedá: „Všade. Videl si ma všade. Stál som rovno pred tebou.“

Pohostinnosť je aktom viery. Pohostinnosť nie je náš zásluhný skutok, ale spôsobom prijatia Krista.

V prvom liste Korinským apoštol Pavel hovorí o nehodnom prijímaní Tela a Krvi vo Večeri Pánovej.

„Skúmaj sa teda, človeče, a tak jedz z chleba a pi z kalicha; lebo kto nehodne je a pije, odsúdenie si je a pije, lebo nerozoznáva telo Pánovo.“

Veľakrát interpretujeme tieto slová v kontexte dogmatického súhlasu s reálnou prítomnosťou Krista vo Večeri Pánovej. A tento článok našej viery nespochybňujem. No keď sa pozrieme na širší kontext v ktorom sú zaradené tieto slová varovania, všimneme si, že Pavel hovorí o sociálnych rozdieloch a o znevažovaní chudobných bohatými členmi zboru. Pavel kritizuje Korintňanov, že keď sa schádzajú spolu ješ, že nečakajú na seba. A práve túto nepohostinnosť nazýva „nerozoznávanie tela Pánovho.“ Práve nepohostinnosť je tá, ktorá

spôsobuje nehodné jedenie a pitie – jedenie a pitie na odsúdenie.

Slovami Jána Zlatoustého:

„Ak nedokážeš nájsť Krista v žobrákovi pred dverami kostola, nenájdeš ho ani v kalichu.“

Pre nás je komfortnejšie mať kostol plný usporiadaných ľudí, s usporiadanými životmi, v usporiadaných manželstvách, s usporiadanými rodinami s dvomi a pol deťmi, vyššej či strednej spoločenskej triedy, ktorí sú slušne oblečení, pekne voňajú, pekne spievajú, a majú pekný úsmev.

No ako hovorí spevák Rich Mullins (nebojte sa, tentokrát nebudem spievať):

„Kresťanstvo nie je o budovaní absolútne bezpečného malého kútika vo svete, kde môžete žiť so svojou dokonalou malou ženou a dokonalými malými deťmi vo vašom krásnom malom domčeku, kde nemáte v okolí žiadnych homosexuálov ani menšiny. Kresťanstvo je o tomto: naučiť sa milovať tak, ako miloval Ježiš, a Ježiš miloval

chudobných a Ježiš miloval zlomených.“

Evanjelium je úzko spojené s pohostinnosťou.

A Večera Pánova je práve sviatosťou pohostinnosti - Božej pohostinnosti. Tu, pri Kristovom stole, nás všetkých s odpúšťajúcim srdcom prijíma sám Ježiš, skrytý v jednoduchých elementoch chleba a vína.

Ježiš, ktorý počas svojho života stoloval s colníkmi, s prostitútkami, s hriešnikmi. Ježiš, ktorý stále s rovnakými ľuďmi stoluje aj dnes, aj tu v našej aule – s hriešnikmi, ktorí sú si vedomí svojej hriešnosti a slabosti, ktorí s kajúcim srdcom žíznia po Božej milosti, po Božom prijatí, po Jeho vyslobodení, po Jeho pohostinnosti.

A práve tu, za jeho stolom, nám odpúšťa a cez toho odpustenie nás premieňa, aby sme aj my boli pohostinní. Aby sme aj my odchádzali z tadeto s túžbou prijať Ježiša skrytého aj v cudzincovi. „Navzájom sa prijímajte, ako vás aj Kristus prijal“ hovorí apoštol Pavel (R 15, 7).

Ako nasledovníci Krista sme pozvaní otvoriť svoje srdcia a otvoriť svoje domovy práve tým, ktorým nikto iní srdce a domov neotvorila. Vyhľadávať tých, ktorých nikto iní nevyhľadáva. Viem, že je to niečo čo sa aj ja musím učiť riadne, a verím, že pre každého jedného z nás je to škola na celý život. Lebo práve táto pohostinnosť má moc

premieňať aj mňa, aj toho druhého. „Dobrota Božia nás vedie k pokániu“ hovorí apoštol Pavel.

Titulná pieseň seriálu z môjho detstva sa pýtala otázku: „What if God was one of us?“ „Čo keby Boh bol jedným z nás? Len cudzinec v autobuse, ktorý sa snaží dostať domov?“

Milá sestra, milý brat,

Boh medzi nami skutočne aj je. Boh k nám prichádza ako cudzinec. Skrýva sa v tvári človeka pred nami.

Človeka, ktorý potrebuje prijatie, pohostinnosť, lásku. Čaká na to, aby ťa skrze toho iného mohol premeniť, vyslobodiť a spasiť.

Amen.

Mgr. Ivan Belanji, PhD.

duchovný správca

Teologický domov ECAV pri EBF UK

EVANJELICKÁ
BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

